

מבט לאיראן

18 בפברואר 2018 – 4 במרץ, 2018

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ בעוד שאיראן מצניעה את מעורבותה בלחימה הנמשכת במזרח אלע'וטה שבפאתי דמשק, הדגיש רמטכ"ל איראן, מחמד באקרי, כי "טיהור פרברי דמשק הנשלטים על-ידי טרוריסטים" יימשך. בתוך כך האשים יועצו של יו"ר המג'לס, חסין-אמיר עבדאללהיאן, את ישראל כי היא תומכת בפעילות ג'בהת אלנצרה (המטה לשחורו אלשאם) במזרח אלע'וטה כדי לערער את היציבות בסוריה. בהתבטאות חריפה הצהיר עבדאללהיאן, שאין ספק שלאיראן יש תוכנית, שנועדה לממש את תחזית מנהיג איראן, לפיה ישראל לא תתקיים בתוך 25 שנים, אך לא ניתן לפרסמה בתקשורת.

◀ בביטוי נוסף לשאיפת איראן לבסס את השפעתה הכלכלית בסוריה בעידן שלאחר המדינה האסלאמית, הצהיר יועצו הצבאי הבכיר של מנהיג איראן, יחיא רחים צפוי, כי סוריה יכולה לפצות את איראן על השקעותיה הכבדות במערכה הצבאית באמצעות ניצול אוצרות הנפט, הגז והפוספטים שבשטחה. פרשנים איראנים העריכו, עם זאת, כי לנוכח מצבה הכלכלי הקשה של סוריה, תתקשה איראן למצוא בה הזדמנויות כלכליות, שיוכלו לפצות אותה על הוצאות הלחימה.

◀ בעיראק, הנערכת לקראת הבחירות הכלליות בחודש מאי הקרוב, ממשיכה איראן במאמציה לבסס קשרים עם הקבוצות הפוליטיות והחברתיות השונות במדינה. שגריר איראן בבגדאד נפגש עם בכירים כורדים בצפון עיראק ובטהראן נפגשו בכירים בממשל האיראני עם משלחת ראשי שבטים סונים מעיראק.

כללי

◀ חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), יועצו המיוחד של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, התייחס במסיבת עיתונאים להתפתחויות באזור. הוא ציין, כי ישראל מנסה לממש את יעדיה באזור בעידן שלאחר דאעש בשיתוף פעולה עם ערב הסעודית וארה"ב. הוא האשים את ישראל בתמיכה בטרוריסטים בעיראק ובסוריה וטען, כי "המשטר הציוני" תומך בפעילות ג'בהת אלנצרה (המטה לשחרור אלשאם) במזרח אלע'וטה כדי לערער את היציבות בסוריה. עבדאללהיאן אמר, כי איראן ובעלות בריתה, שניצחו במלחמה נגד הטרור, לא יאפשרו ל"משטר הציוני" לממש את יעדיו וכי מנהיגי ההתנגדות, ואפילו חלקים מאש"פ, כבר הגיעו למסקנה שהאסטרטגיה היחידה עבור הפלסטינים למימוש זכויותיהם היא המשך ההתנגדות והמאבק בישראל. לדבריו, אם איראן לא תגן על ביטחונה הלאומי בסמוך לגבולותיה של ישראל, הציונים יגיעו לטהראן כדי להתנקש בחייהם של מדענים ואזרחים איראנים. הוא הוסיף, כי אין ספק שלאיראן

יש תוכנית לחיסול ישראל בתוך 25 שנים, בהתאם לדברי המנהיג ח'אמנהאי, אך לא ניתן לפרסמה בתקשורת.

חסין-אמיר עבדאללהיאן (פארס, 27 בפברואר 2018).

◀ בהתייחסו למדיניות ארה"ב באזור ציין עבדאללהיאן, כי האסטרטגיה האמריקאית נועדה לייצר חוסר יציבות כדי להחליש את מדינות האזור ולחזק את "המשטר הציוני". בהמשך דבריו שב יעצו של יו"ר המג'לס ודחה את הטענות בנוגע להעברת טילים מאיראן למורדים החות'ים בתימן והטיל על ערב הסעודית את האחריות להמשך חוסר היציבות במדינה (פארס, 27 בפברואר 2018).

◀ סגן מפקד משמרות המהפכה לענייני בריאות ורפואה, אחמד עבדאללהי (Ahmad Abdollahi), אמר, כי משמרות המהפכה שלחו רופאים וציוד רפואי לסוריה ולעיראק כדי לטפל בפצועים מקרב לוחמי "חזית ההתנגדות". הוא ציין, כי משמרות המהפכה גם הקימו מרכזים רפואיים ובתי-חולים שדה בסוריה ובעיראק כדי לספק שירותים רפואיים לפצועים (תסנים, 26 בפברואר 2018).

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ קצין בכיר של משמרות המהפכה, מצטפא זאהדי בידגלי (Mostafa Zahedi Bidgali), נהרג ב-18 בפברואר בסוריה. בידגלי, בוגר מלחמת איראן-עיראק, כבר נפצע לפני כשנתיים בסוריה (פארס, 19 בפברואר).

קצין משמרות המהפכה, שנהרג בסוריה (פארס, 19 בפברואר 2018).

◀ **מחמד באקרי (Mohammad Baqeri)**, ראש המטה הכללי של הכוחות המזוינים האיראנים, אמר, כי איראן ורוסיה הכניסו שינויים בהצעת ההחלטה של מועצת הביטחון של האו"ם, שהתקבלה ב-24 בפברואר 2018 וקוראת להפסקת אש כללית בת שלושים יום ברחבי סוריה. השינויים הוכנסו, לדבריו, כדי שההחלטה לא תכלול את קבוצות הטרור המרכזיות, ובהן ג'בהת אלנצרה (המטה לשחרור אלשאם). באקרי ציין, כי בדומה לעבר, אלה המתנגדים לשלום ולביטחון בסוריה הציעו את הפסקת האש משעה שהבינו כי הצבא הסורי נחוש לטהר את פרברי דמשק מטרוריסטים. הוא הדגיש, כי איראן וסוריה מחויבות להפסקת האש, אך טיהור חלק מפרברי דמשק הנשלטים על-ידי "טרוריסטים" (כלומר מזרח אלע'וטה), ימשך (תסנים, 25 בפברואר 2018).

רמטכ"ל איראן, מחמד באקרי (תסנים, 25 בפברואר 2018).

◀ **חסין נקוי חסיני (Hossein Naqavi Hosseini)**, דובר ועדת המג'לס לביטחון לאומי ולמדיניות חוץ, הכחיש בריאיון לסוכנות הידיעות הרוסית ספוטניק (28 בפברואר 2018) את דיווח רשת פוקס ניוז לפיו איראן הקימה בסיס צבאי חדש במרחב של כ-12 ק"מ מדמשק. עפ"י דיווח זה, השלימה איראן בבסיס זה, המופעל

על-ידי כוח קדם, את בנייתם של האנגרים, שנועדו לאחסן טילים לטווח קצר ובינוני. חסיני ציין, כי הדיווחים בעניין זה נועדו להצדיק את האשמות ארה"ב וישראל נגד איראן.

◀ נשיא איראן, חסן רוחאני, קיים ב-20 בפברואר 2018 שיחת טלפון עם עמיתו התורכי, רג'פ טאיפ ארדואן, ודן עימו במצב בסוריה. רוחאני שב והדגיש בפני ארדואן, כי יש לכבד את ריבונותה ולכידותה הטריטוריאלית של סוריה ולהשיב בהקדם האפשרי את היציבות והביטחון למדינה באמצעות המשך שיחות ההסדרה בין איראן, רוסיה ותורכיה באסטנה ובסוצ'י (מהר, 20 בפברואר 2018).

◀ יחיא רחים צפוי (Yahya Rahim Safavi), יועצו הצבאי הבכיר של מנהיג איראן, אמר, כי סוריה מוכנה לפצות את איראן על השקעותיה הכבדות במערכה הצבאית במדינה זו באמצעות ניצול אוצרות הנפט, הגז והפוספטים שבשטחה. הוא העריך את עלות שיקומה הכלכלי של סוריה בתום מלחמת האזרחים בכ-300 עד 400 מיליארד דולרים וציין, כי איראן יכולה להשתתף בשיקום סוריה לצד מדינות נוספות.

◀ בנאום בכנס בטהראן, שדן בהתפתחויות בסוריה, העריך צפוי, כי אזור מערב אסיה יהפוך לזירת מאבק בין המעצמות, ובהן ארה"ב, רוסיה והאיחוד האירופי, וכי למאבק זה יצטרפו בעתיד הקרוב גם סין והודו. הוא ציין, כי ארה"ב חותרת לפצל את סוריה ואת עיראק באמצעות החלשת איראן, שמעמדה הגיאואסטרטגי התחזק בשנים האחרונות ביחס לערב הסעודית ולתורכיה, ומניעת יצירתו של ציר אסטרטגי המשתרע מאיראן דרך עיראק וסוריה אל הים התיכון (תסנים, 17 בפברואר 2018).

◀ בתגובה לדברי צפוי, העריך הפרשן לעניינים בינלאומיים, פרידון מג'לסי (Fereydoun Majlesi) במאמר פרשנות, שהתפרסם ביומן אפתאב-יזד (19 בפברואר 2018), כי כריית פוספטים בסוריה אינה יכולה לשמש מקור הכנסה עבור איראן, שיפצה אותה על הוצאותיה הכבדות בסוריה, משום שמשאב זה איבד מחשיבותו הכלכלית בעולם. פרשן נוסף, עלי ביגדלי (Ali Bigdeli), העריך, אף הוא, כי סוריה לא תוכל במצבה הקשה לפצות את איראן על הוצאותיה או לספק את התנאים הדרושים להשקעות בכלכלתה.

◀ התבטאות צפוי מצטרפת להצהרות נוספות של בכירים איראנים, שקראו בחודשים האחרונים להשתתפות איראנית במאמצי שיקומה הכלכלי של סוריה לצורך כיסוי הוצאותיה הכבדות של טהראן בעקבות מעורבותה במערכה הצבאית. במהלך ביקורו בדמשק באוקטובר 2017, העביר רמטכ"ל איראן, מחמד חסין באקרי (Mohammad Hossein Bagheri), רשימת בקשות איראניות, שכללו גם מתן זיכיונות לכריית פוספטים בסוריה.

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועצו לעניינים בינלאומיים של מנהיג איראן, נפגש ב-17 בפברואר 2018 בבגדאד עם סגן נשיא עיראק, נורי אלמאלכי, והצהיר כי "חזית ההתנגדות" צריכה למנוע את התבססותם ההדרגתית של האמריקאים במזרח עמק הפרת. הוא ציין, כי האמריקאים מנסים לבסס דריסת רגל חדשה בעיראק וכי חזית ההתנגדות לא תאפשר לנאט"ו להקים בסיס במערב אסיה (תסנים, 17 בפברואר 2018).

פגישת ולאיתי - אל-מאלכי (איסנ"א, 17 בפברואר 2018).

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), אמר, כי טהראן ממשיכה במאמציה לשפר את הקשרים בין הממשלה המרכזית בבגדאד לחבל הכורדי בצפון עיראק. בפגישה שקיים בסלימאניה שבצפון עיראק עם מלא בח'תיאר (Mala Bakhtiar), ראש הלשכה המדינית של האיחוד הפטריוטי הכורדי, ועם סגן ראש ממשלת עיראק לשעבר, ברהם צאלח (Barham Salih), אמר מסג'די, כי הרפובליקה האסלאמית היא ידידה של כל העם העיראקי, ובכלל זה של הכורדים, הערבים, השיעים והסונים וכי היא מעוניינת בקשרים בונים ומועילים בין החבל הכורדי לבגדאד (איסנ"א, 24 בפברואר 2018).

◀ משלחת של ראשי שבטים סונים מעיראק ביקרה בסוף פברואר 2018 בטהראן ונפגשה עם בכירים בממשל האיראני. בתום פגישה עם חברי המשלחת אמר יועצו הבכיר של מנהיג איראן לעניינים בינלאומיים, עלי-אכבר ולאיתי (Ali-Akbar Velayati), כי דן עם ראשי השבטים בשיתוף הפעולה בין איראן ועיראק. הוא ציין, כי ארצות-הברית שואפת לפגוע ביחסים בין שתי המדינות (איסנ"א, 26 בפברואר 2018).

פגישת ולאיתי עם ראשי השבטים הסונים מעיראק (איסנ"א, 26 בפברואר 2018).

◀ במהלך ביקורה בטהראן נפגשה המשלחת העיראקית גם עם יועצו המיוחד של יו"ר המג'לס לעניינים בינלאומיים, חסין-אמיר עבדאללהיאן (Hossein Amir Abdollahian), ששיבח את התפקיד, שמילאו השבטים העיראקים במערכה נגד דאעש. הוא הדגיש את תמיכת איראן בלכידותה הטריטוריאלית ובאחדותה של עיראק והזהיר מפני ניסיונותיה של ישראל לפלג בין השיעים לסונים בעיראק (תסנים, 25 בפברואר 2018).